

Tillämpningsanvisning gällande stöd för rörligheten enligt funktionshinderservice- lagen

Nämnden för ordnande av tjänster 03.02.2026
§ 11

1. Ansökan	3
2. Bedömning av servicebehovet och klientplan	3
2.1. Klientens delaktighet	3
2.2. Bedömning av servicebehovet.....	4
2.3. Klientplan	6
3. Innehållet i och syftet med stödet för rörligheten	6
4. Förutsättningar för beviljande av stöd för rörligheten	7
4.1. Tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice	8
4.1.1. Långvarig begränsning i funktionsförmågan orsakad av en funktionsnedsättning eller sjukdom	8
4.1.2. Normal livsföring.....	9
4.1.3. Funktionshinderservicelagen är sekundär	9
4.2. Särskilda svårigheter att röra sig.....	10
4.3. Oskäligt stora svårigheter att självständigt använda den offentliga kollektivtrafiken.....	10
5. Arbetsresor	11
6. Resor för studier	11
7. Resor till verksamhet i sysselsättningssyfte, arbetsverksamhet samt service enligt funktionshinderservicelagen	12
8. Resor som hänför sig till normal livsföring	13
9. Reseområde	13
9.1. Reseområde för arbets- och studieresor	13
9.2. Reseområde för andra resor än arbets- och studieresor	14
9.2.1. Funktionell närkommun	14
9.2.2. En kommun som är viktig med tanke på ens eget liv.....	14
9.3. Ersättning för resor av engångskaraktär utanför reseområdet	15
10. Storleken på stödet för rörligheten	15
10.1. Resebudget	15
10.2. Periodisering	15
11. Stöd för rörligheten med personlig assistans	16
12. Färdtjänst som stöd för rörligheten.....	16
12.1. Hjälp och stöd av ledsagare i anslutning till färdtjänst	17
12.2. Rätt till tillgängligt fordon.....	18
12.3. Beställning av färdtjänstresa.....	18
12.4. Rimligt uppehåll eller avvikelse under resan	19
12.5. Kombination av resor.....	19
12.6. Klientavgifter.....	20

13. Stöd för rörligheten genom att bevilja stöd för anskaffning av bil eller något annat färdmedel ...	21
13.1. Ekonomiskt stöd för anskaffning av bil.....	21
13.2. Ändringsarbeten på bil eller redskap av standardmodell eller på andra tekniska lösningar.....	22
13.3. Beslut om ekonomiskt stöd	22

1. Ansökan

Ansökan om stöd för rörligheten ska man i första hand göra med utnyttjande av ett färdigt formulär. Man kan också ansöka skriftligt eller muntligt. I samband med ansökan ska klienten lämna in de begärda utredningarna.

I enlighet med socialvårdslagen kan ett ärende inledas också på annat sätt än genom ansökan. Enligt 34 § i socialvårdslagen inleds ett socialvårdsärende på ansökan eller när en anställd hos välfärdsområdets socialvård annars i sitt arbete har fått kännedom om en person som eventuellt behöver socialservice.

2. Bedömning av servicebehovet och klientplan

2.1. Klientens delaktighet

Det föreskrivs i 3 § i lagen om funktionshindersservice om stödjande av delaktigheten för personer med funktionsnedsättning i klientprocessen. Dessutom ska bestämmelserna i socialvårdslagen och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (klientlagen) beaktas.

Vid genomförandet av delaktigheten ska följande beaktas:

- Delaktigheten för personer med funktionsnedsättning ska stödjas på det sätt som personens funktionsförmåga, ålder, utvecklingsfas och livssituation förutsätter.
- Personen ska vid behov få stöd i att få information och för att bilda sig en egen åsikt och uttrycka den.
- Självbestämmanderätten ska förverkligas också för de personer som har särskilt svårt att uttrycka sin vilja och sina behov.
- Genom bestämmelsen understryks vikten av att en person med funktionsnedsättning deltar i och genuint har möjlighet att påverka bedömningen av sitt servicebehov samt fastställandet av vilka tjänster som lämpar sig för honom eller henne och hur de ska genomföras.
- Även genomförandet och uppföljningen av servicen ska ske i samarbete med personen med funktionsnedsättning så att personen har möjlighet att delta i alla skeden av klientprocessen.

När det gäller barn ska också följande beaktas:

- Det ska säkerställas att ett barn med funktionsnedsättning är delaktigt, och särskild uppmärksamhet ska fästas vid att stödja barnets delaktighet i klientprocessen.
- Barnets egen åsikt och önskemål ska utredas och beaktas. En minderårig klients önskemål och åsikt ska utredas och beaktas på det sätt som klientens ålder och utvecklingsnivå förutsätter. I alla skeden ska särskild uppmärksamhet ägnas åt barnets åsikter och önskemål. Barnets åsikt ska utredas finkänsligt samt så att det inte onödigt skadar relationerna mellan barnet och föräldrarna och andra personer som står barnet nära. Barnet får inte ges information som äventyrar dess utveckling eller andra viktiga intressen.

- Barnets åsikt och hur denna har utretts ska antecknas i barnets handlingar.
- Man ska beakta socialvårdslagens bestämmelser om barnets delaktighet och intresse (SVL 5 §, 32 §).

2.2. Bedömning av servicebehovet

De grundläggande bestämmelserna om bedömning av servicebehovet finns i 36 § och 37 § i socialvårdslagen.

Funktionshindersservicelagen utgår från en övergripande bedömning av servicebehovet och från att klientens beslut utgör en servicehelhet som svarar mot klientens behov. Därför är det inte ändamålsenligt att bedömningen av servicebehovet görs separat för respektive tjänst, utan den ska göras med beaktande av klientens helhetssituation och behov.

När en klient har lämnat in en ansökan eller en anställd hos välfärdsområdets socialvård i sitt arbete har fått kännedom om en person som behöver socialvård, ska det inledas en bedömning av servicebehovet, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning. En bedömning av servicebehovet görs i princip alltid. I praktiken kan det vara onödigt att göra en bedömning om en utredning av motsvarande typ nyligen har gjorts eller om personens behov klart är av tillfällig karaktär.

Bedömningen av servicebehovet ska påbörjas utan dröjsmål och slutföras utan ogrundat dröjsmål.

- En persons behov av brådskande hjälp ska bedömas omedelbart.
- När det är fråga om en i funktionshindersservicelagen avsedd person med funktionsnedsättning ska bedömningen påbörjas senast den sjunde vardagen efter det att klienten, en anhörig eller en närstående eller klientens lagliga företrädare har kontaktat den välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialservicen för att få service.

Enligt 4 § i funktionshindersservicelagen ska en yrkesutbildad person i tjänsteförhållande som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) alltid ansvara för bedömningen av en person med funktionsnedsättnings servicebehov och för uppgörandet av en klientplan. I 36 § i socialvårdslagen föreskrivs emellertid att om det är fråga om en klient som behöver särskilt stöd på det sätt som avses i 3 § i socialvårdslagen svarar en socialarbetare i tjänsteförhållande för bedömningen av servicebehovet.

Klienten har rätt att få information, rådgivning och handledning under bedömningen av servicebehovet och andra skeden i klientprocessen. När bedömningen görs ska det redogöras för klienten vilka hans eller hennes rättigheter och skyldigheter enligt den allmänna lagstiftningen eller speciallagstiftningen är samt för de olika alternativen vid tillhandahållandet av tjänster och deras effekter liksom också för andra omständigheter som är av betydelse för klientens ärende. Redogörelsen ska ges så att klienten tillräckligt väl förstår dess innehåll och betydelse.

En sådan bedömning som avses i 36 § i socialvårdslagen görs i den omfattning som klientens livssituation kräver i samarbete med klienten och vid behov med klientens anhöriga och närstående samt andra aktörer. Klientens självbestämmanderätt ska respekteras och klientens önskemål och åsikter ska beaktas. Särskild vikt ska läggas vid respekten för självbestämmanderätten för barn, unga personer, personer med funktionsnedsättning och personer som behöver särskilt stöd.

En bedömning av behovet av stöd för rörligheten enligt den nya funktionshindersservicelagen förutsätter en mera omfattande bedömning av behovet än en bedömning enligt den tidigare lagen. Nu ska man beroende på klientens individuella situation bedöma hur den primära lagen lämpar sig samt det sätt på vilket stöd för rörligheten tillhandahålls och dess regionala omfattning.

Vid bedömningen av behovet av stöd för rörligheten ska följande beaktas:

- Funktionsförmågan hos en person med funktionsnedsättning samt den begränsning i funktionsförmågan som orsakas av en funktionsnedsättning eller sjukdom
 - Läkarutlåtande eller annan utredning
- Långvarigheten av begränsningen i funktionsförmågan och det behov av hjälp och stöd som är nödvändigt för normal livsföring och som orsakas av begränsningen i funktionsförmågan
 - Läkarutlåtande eller annan utredning
 - Utredning om möjligheten till rehabilitering
- Personer med funktionsnedsättnings behov av rörlighet
 - Hurdant behov av rörlighet i anslutning till normal livsföring har personen med funktionsnedsättning
- De funktionella närkommuner som motsvarar rörelsebehovet hos personen med funktionsnedsättning
- De kommuner som är viktiga med tanke på personen med funktionsnedsättnings behov av rörlighet med hänsyn till personens liv
- Tillgänglighet i omgivningen samt tillgänglighet under olika årstider och olika tider på dygnet
 - Personens funktionsförmåga kan vara annorlunda i en bekant och i en främmande miljö
- Barnets ålder och utvecklingsfas då man bedömer huruvida ett barn ska beviljas stöd för rörligheten
- Särskilda svårigheter för personer med funktionsnedsättning att röra sig och svårigheter att självständigt använda offentlig kollektivtrafik
 - Detta kan visas genom läkarutlåtande eller något annat intyg
- Hurdana möjligheter har personen att självständigt använda den offentliga kollektivtrafiken i olika situationer och verksamheter och på resor till olika platser?
 - Är transportmedlen och omgivningen tillgängliga under hela resan?
 - Hur fungerar det att träda in i ett forskaffningsmedel, att vistas där under resan och avlägsna sig från det samt komma fram till destinationen?
 - Är hållplatserna och stationerna tillgängliga och nåbara? Hur klarar man av att skaffa och använda biljett samt förflytta sig till hållplatsen?
- Vilka andra tjänster och hjälpmedel som underlättar rörligheten finns tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

Personens förmåga och faktiska möjlighet att självständigt använda offentlig kollektivtrafik bedöms individuellt till exempel genom provresor eller på något annat sätt som lämpar sig för individuell bedömning. Vid bedömningen ska man beakta personens fysiska, psykiska, kognitiva, sociala och sensoriska begränsningar i funktionsförmågan samt omgivningen och övriga förhållanden.

Under provresan åker en fysioterapeut eller någon annan lämplig yrkesutbildad person tillsammans med klienten i kollektivtrafikfordonet. Resan börjar hemma och avslutas hemma. Avsikten är att bedöma vilka svårigheter som uppstår under resan och om de är så stora att det vore oskäligt svårt för klienten att självständigt använda kollektivtrafik.

Välfärdsområdets skyldighet gäller tillhandahållande av skäligt stöd för rörligheten. Vid skälighetsbedömningen ska till exempel följande beaktas:

- Personer med funktionsnedsättnings individuella behov av rörlighet
- Resans längd och syfte
- Antal resor
- Var invånarna på orten eller i området normalt uträttar ärenden och rör sig.

Skälighetsbedömningen ska göras både med tanke på personer med funktionsnedsättnings behov av stöd och ur kostnadssynvinkel.

2.3. Klientplan

Bestämmelser om klientplan finns i 39 § i socialvårdslagen. Dessa bestämmelser kompletteras av det som anges i funktionshindersservicelagen. En yrkesutbildad person i tjänsteförhållande som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) ansvarar alltid för uppgörandet av en klientplan för en person med funktionsnedsättning.

En klientplan ska alltid utarbetas, om det inte finns särskilda grunder för att den är uppenbart onödig. Det kan vara uppenbart onödigt att upprätta en plan till exempel när en plan för bara en kort tid sedan har utarbetats i den omfattning som behövs och inga betydande förändringar i funktionsförmågan har påvisats.

Klientplanen baserar sig på en bedömning av servicebehovet och är den grund på basis av vilken det fattas beslut som angår klienten. Som en del av planen kan den bedömning som gjorts preciseras och uppdateras. Genom klientplanen skapas inte någon rätt till tjänster. Om man i ett beslut som gäller klienten avviker från klientplanen, ska detta motiveras särskilt.

Planen ska utarbetas i samförstånd med klienten och vid behov tillsammans med klientens lagliga företrädare och anhöriga och närstående, om det inte finns något uppenbart hinder för det. Klientens självbestämmanderätt ska respekteras och klientens önskemål och åsikter ska beaktas. Särskild vikt ska läggas vid respekten för självbestämmanderätten för barn, unga personer, personer med funktionsnedsättning och personer som behöver särskilt stöd.

I klientens klientplan ska utöver vad som föreskrivs i socialvårdslagen åtminstone följande antecknas:

- Klientens servicehelhet
- Andra tjänster som klienten har tillgång till
- Klientens egen syn på tjänsten, dess mål och sätt att tillhandahålla den
- Klientens behov av stöd för rörligheten
- Tillgänglighet i omgivningen
- Storleken på stödet för rörligheten, reseområde, tillhandahållandesätt och annat som inverkar på ordnandet

3. Innehållet i och syftet med stödet för rörligheten

Bestämmelser om stöd för rörligheten:

- Socialvårdslagen 23§: Service som stöder rörligheten
- Lag om funktionshinderservice 28 § om stöd för rörligheten
- Lag om funktionshinderservice 29 § om tillhandahållande av stöd för rörligheten
- Lag om funktionshinderservice 30 § om mängden stöd för rörligheten
- Lag om funktionshinderservice 31 § om den regionala omfattningen av stödet för rörligheten

Med stöd för rörligheten tryggas för varje person med funktionsnedsättning:

- så självständig personlig rörlighet som möjligt
- normal livsföring, såsom arbete, studier, utträttande av ärenden, rekreation, samhälleligt deltagande eller därmed jämförbar verksamhet
- främjas självbestämmanderätten, likabehandlingen och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning

Stöd för rörligheten ska ordnas för arbets- och studieresor samt för resor för verksamhet som stöder sysselsättningen och arbetsverksamhet samt för andra resor som hör till normal livsföring. Stöd för rörlighet ska dessutom vid behov ordnas för resor för träning, särskilt stöd för delaktigheten, stöd i att fatta beslut, krävande multiprofessionellt stöd och kortvarig omsorg.

Stöd för rörligheten kan beviljas så att det tillhandahålls på flera olika sätt eller genom en kombination av olika sätt att tillhandahålla det.

4. Förutsättningar för beviljande av stöd för rörligheten

Först bör det utredas om servicen kan förverkligas enligt socialvårdslagen, om så inte är fallet bör det utredas om förutsättningarna för tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice uppfylls.

Den 1.1.2026 lades en bestämmelse till lagen om funktionshinderservice, som stärker statusen för lagen om funktionshinderservice som en särskild lag och vägleder beviljande av service utifrån livsskede och stödbehov. Stöd för rörligheten med färdtjänst ordnas till en person vars nödvändiga hjälp och stödbehov vid förflyttning avviker från det sedvanliga behovet i livsskedet (barndom, ungdom, vuxenliv och ålderdom). I bedömningen av stöd för rörligheten utreds ifall behov för stöd är sedvanligt till livsskede eller avvikande, och om behovet av stöd kan tillgodoses genom en annan lagstiftning.

Syftet med lagen om funktionshinderservice 1§ är

- 1) uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning samt att förebygga och undanröja hinder för uppnåendet av dessa syften,
- 2) stödja förmågan att leva självständigt för personer med funktionsnedsättning och att stödja deras självbestämmanderätt,
- 3) tillförsäkra personer med funktionsnedsättning tillräcklig service av god kvalitet enligt deras individuella behov och intressen.

Det är först efter det som rätten till stöd för rörligheten bedöms.

En person med funktionsnedsättning har rätt att få skäligt stöd för rörligheten som han eller hon behöver, om

- **han eller hon har särskilda svårigheter att röra sig och**

- **han eller hon inte självständigt kan använda den offentliga kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter.**

En person med funktionsnedsättning har ingen subjektiv rätt att få färdtjänst. Den subjektiva rätten gäller stöd för rörligheten, och färdtjänsten är ett av sätten att ordna stöd för rörligheten.

Syftet med stödet för rörligheten är inte att ersätta avsaknad av kollektivtrafik.

För att lära sig de färdigheter som krävs för att en person med funktionsnedsättning ska kunna röra sig självständigt och använda den offentliga kollektivtrafiken kan träning enligt 7 § i funktionshindersservicelagen beviljas.

En person med funktionsnedsättning har inte rätt att få stöd för rörligheten för resor som sammanhänger med hälso- och sjukvården eller för andra resor för vilka personen får ersättning med stöd av någon annan lag. Sådana resor är till exempel resor i anslutning till rehabilitering och terapi.

4.1. Tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice

4.1.1. Långvarig begränsning i funktionsförmågan orsakad av en funktionsnedsättning eller sjukdom

Funktionshindersservicelagen tillämpas på ordnandet av särskild service för sådana personer med funktionsnedsättning som på grund av en långvarig fysisk, kognitiv, psykisk, social eller sensorisk begränsning i funktionsförmågan som orsakas av en funktionsnedsättning eller sjukdom nödvändigt behöver hjälp eller stöd för sin normala livsföring.

Sociala begränsningar i funktionsförmågan är ett nytt begrepp i funktionshindersservicelagen. Sociala begränsningar i funktionsförmågan har ofta ett väsentligt samband med andra delområden av funktionsförmågan. Sociala begränsningar i funktionsförmågan tar sig uttryck i olika problem i anslutning till sociala relationer, interaktion och kommunikation. Sociala begränsningar i funktionsförmågan kan försvåra normala funktioner kopplade till ens livsskede, såsom att röra sig med kollektivtrafik. Situationer, omständigheter och uppgifter som en person med funktionsnedsättning behöver hjälp och stöd med till följd av sociala begränsningar i funktionsförmågan kan variera.

Den begränsning i funktionsförmågan som funktionsnedsättningen eller sjukdomen orsakar ska vara långvarig. En begränsning i funktionsförmågan anses vara långvarig om den varar i minst ett år, ändå alltid med beaktande av klientens individuella situation. Långvarighet som begrepp inbegriper också att begränsningen i funktionsförmågan är varaktig. Att en begränsning i funktionsförmågan är varaktig innebär till exempel att en person som insjuknar i en snabbt progredierande obotlig sjukdom utan dröjsmål ska få de tjänster som han eller hon behöver på grund av den begränsning i funktionsförmågan som sjukdomen orsakar. En tillfällig försämring av funktionsförmågan till exempel efter en operation berättigar däremot inte till service enligt funktionshindersservicelagen. Långvarighet och varaktighet bedöms på samma sätt som under den gamla handikappservicelagen.

En person med funktionsnedsättning ska vid behov och på begäran visa upp ett läkarintyg eller ett utlåtande om den begränsning i funktionsförmågan som orsakats av funktionsnedsättningen eller sjukdomen och om dess varaktighet och till exempel om möjligheten till rehabilitering.

Om begränsningen i funktionsförmågan hos en person med funktionsnedsättning kan förändras med hjälp av rehabilitering, men han eller hon uppfyller kriterierna för beviljande av stöd för rörligheten, kan stöd för rörligheten beviljas för viss tid.

4.1.2. Normal livsföring

Tillämpningen av funktionshindersservicelagen förutsätter att en person med funktionsnedsättning **nödvändigt behöver hjälp eller stöd för sin normala livsföring på grund av den begränsning i funktionsförmågan** som orsakas av en funktionsnedsättning eller sjukdom.

Innehållet i normal livsföring ska bedömas i förhållande till syftet med funktionshindersservicelagen, som anges i 1 §. De värderingar och verksamhetssätt som samhället har accepterat definierar tillsammans med målet att uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande innehållet i det som avses med normal livsföring. Begreppet normal livsföring måste bedömas brett så att det täcker människors mångfacetterade livssituationer och individuella behov och så att servicebesluten ska svara mot lagens syfte.

Aktiviteter som hör till normal livsföring är till exempel att ta hand om sig själv, familjen och hemmet, röra sig, studera, arbeta och delta i samhället i övrigt, interagera med andra människor samt ett socialt liv och fritids- eller semesteraktiviteter. Aktiviteter som hör till normal livsföring jämförs med funktionerna hos personer i samma åldersgrupp som inte har någon funktionsnedsättning och som befinner sig i en liknande livssituation. Vid bedömningen ska emellertid alltid också beaktas den enskilda livssituationen för en person med funktionsnedsättning och vad som i ett enskilt fall är en persons normala livsföring.

En person med funktionsnedsättning ska på eget initiativ eller på begäran ge en utredning om hobbyer eller annat deltagande i till exempel organisationsverksamhet.

4.1.3. Funktionshindersservicelagen är sekundär

Funktionshindersservicelagen är en sekundär speciallag. Service även för personer med funktionsnedsättning ordnas i första hand med stöd av socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen, äldreomsorgslagen, lagen om småbarnspedagogik, lagen om grundläggande utbildning eller någon annan primär lag. **Med stöd av funktionshindersservicelagen ordnas service endast om den service som avses i någon annan lag inte är lämplig och tillräcklig med tanke på personens individuella servicebehov och intresse.**

I funktionshindersservicelagen finns ingen åldersbegränsning, utan i fråga om alla personer med funktionsnedsättning bedöms rätten till funktionshindersservice utifrån klientens individuella behov, och det primära regelverket för personer i alla åldrar är service enligt socialvårdslagen och andra primära lagar. Med tanke på lagstiftningens mål och också dess genomförbarhet är det viktigt att hålla de tjänster som ordnas för äldre personer isär från funktionshindersservicen. Service för äldre personer ska i regel ordnas med stöd av socialvårdslagen på samma sätt som förut.

Tillämpningen av funktionshindersservicelagen grundar sig på klientens individuella situation och behov, vilka utreds vid bedömningen av servicebehovet. Det individuella servicebehovet är alltså avgörande, och för alla klienters del utgår bedömningen från orsaken till behovet av stöd och från hur man svarar mot behovet, med andra ord vilken tjänst som är lämplig och tillräcklig för att svara mot behovet av stöd.

De primära tjänsterna enligt socialvårdslagen är till många delar anslagsbundna tjänster, vilket stundtals kan påverka tillgången till service. I motiveringen till bestämmelsen om funktionshindersservicelagens tillämpningsområde har det konstaterats att tillgången till service emellertid inte styr valet av lag som ska tillämpas på klientens ärende, utan vägledande är vilken rätt personen har att få service enligt allmän lag eller speciallag. Velfärdsområdena är enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård skyldiga att se till att också tjänsterna enligt den allmänna lagstiftningen ordnas i enlighet med klienternas behov.

Den klientavgift som tas ut för tjänsterna är inte vägledande för enligt vilken lagstiftning tjänsterna ordnas för klienten. Till 4 § i socialvårdslagen fogades ett nytt 3 moment, enligt vilken den avgift som påförs för servicen inte beaktas vid bedömningen av klientens intresse.

Stödet för rörligheten är avsett som en särskild service som är sekundär. Primära är:

- En tillgänglig och fungerande allmän kollektivtrafik inklusive anrops- och servicetrafik är det främsta sättet att ordna sådan rörlighet som lämpar sig för alla.
- Tjänster som stöder rörligheten enligt 23 § i socialvårdslagen är exempelvis handledning i hur allmänna trafikmedel används, handledd träning, ledsagarservice och grupptransport.
- Skolskjuts enligt 32 § i lagen om grundläggande utbildning och stöd för skolresor som beviljas av FPA.

4.2. Särskilda svårigheter att röra sig

En förutsättning för beviljande av stöd för rörligheten är först och främst att personen har särskilda svårigheter att röra sig.

Det avgörande är inte personens diagnos, utan vilka svårigheter att röra sig som begränsningen i funktionsförmågan medför för personen med funktionsnedsättning. En förutsättning är inte uttryckligen en fysisk begränsning i funktionsförmågan, utan det kan också vara fråga om en kognitiv, psykisk, social eller sensorisk begränsning i funktionsförmågan. Begränsningen i funktionsförmågan ska vara långvarig (beräknad vara i mera än ett år eller progredierande).

En kognitiv begränsning i funktionsförmågan kan bidra till att personen inte kan uppfatta sin omgivning, inte kan hitta rätt hållplats eller station eller inte kan stiga av vid rätt hållplats eller gå från hållplatsen till destinationen.

4.3. Oskäligt stora svårigheter att självständigt använda den offentliga kollektivtrafiken

Den andra förutsättningen för beviljande av stöd för rörligheten är att personen inte självständigt kan använda den offentliga kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter. Det handlar uttryckligen om möjligheten att agera självständigt.

Oskäliga svårigheter att självständigt använda den offentliga kollektivtrafiken kan till exempel orsakas av:

- svårigheter att ta sig in i och ut ur ett transportmedel.

- utmaningar i oväntade trafiksituationer, till exempel plötsliga inbromsningar, särskilt om personen med funktionsnedsättning har svårt att upprätthålla balansen eller inte kan hålla sig fast.
- eller att personen som använder hjälpmedel för rörligheten behöver tillbörlig hjälp när han eller hon tar sig in i eller ut från transportmedlet, och att denna hjälp alltså inte kan ges i den offentliga kollektivtrafiken.
- i vissa situationer är den offentlig kollektivtrafiken inte lämplig för personer med funktionsnedsättning till exempel på grund av väglaget.

5. Arbetsresor

Klienten har rätt att få ett nödvändigt antal arbetsresor i enlighet med ett nödvändigt behov. I samband med ansökan om servicen ska klienten kunna visa upp ett intyg på arbetet.

Med arbetsresa avses i allmänhet en resa från hemmet till arbetet och tillbaka hem. Med arbete avses utöver arbete som grundar sig på ett anställningsförhållande även företagsverksamhet. Stöd för rörligheten beviljas normalt för två enkelresor per arbetsdag, om det inte finns särskilda skäl för att bevilja fler resor.

En arbetsresa är en resa hemifrån till den plats där arbetet utförs och tillbaka. Arbetsdagen kan börja eller sluta på olika platser olika dagar, beroende på arbetets karaktär. Arbetsresans start- eller slutpunkt kan också vara något annat än hemmet eller den vanliga platsen där arbetet utförs, om det inte leder till en oskälig förlängning av resan. Som avslutning på en arbetsresa kan man till exempel direkt stanna på ett ställe där man uträttar ärenden.

Arbetsrelaterade resor som sker under arbetstid ersätts av arbetsgivaren eller företagaren.

Vid bedömningen av behovet av stöd för rörligheten kan idrott i vissa situationer jämsställas med arbete åtminstone för toppidrottare som får stipendium.

Arbetsresor ordnas inom den kommun där personen bor eller mellan personens bosättningskommun och den kommun där arbetsplatsen finns, om arbetsplatsen ligger i en annan kommun. Vid bedömningen av arbetsresans regionala omfattning beaktas personen med funktionsnedsättnings likvärdiga rätt att arbeta samt resans längd och kostnadernas skälighet.

Stöd för rörligheten kan användas för arbetsresor endast i enlighet med servicebeslutet, till platser som nämns i beslutet.

6. Resor för studier

Klienten har rätt att få ett nödvändigt antal studieresor i enlighet med ett nödvändigt behov. I samband med ansökan om servicen ska klienten kunna visa upp ett intyg på studierna.

Med studieresa avses i allmänhet en resa hemifrån till studieplatsen och hem igen, ändå med hänsyn till att studieplatserna kan variera. För nödvändiga studieresor beviljas färdtjänst i allmänhet för två enkelresor per studiedag.

Med studier avses till exempel:

- studier efter den grundläggande utbildningen, till exempel studier vid gymnasium och yrkesstudier vid yrkesläroanstalt
- studier vid yrkeshögskola och universitet

- utbildning som utvecklar arbetslivsfärdigheterna, åtminstone längre arbetskraftspolitiska utbildningar
- övriga studier efter den grundläggande utbildningen, vars syfte är att avlägga examen eller att uppnå yrkeskompetens eller att stärka yrkesfärdigheten för en person med svår funktionsnedsättning samt samtidigt att förbättra personens möjligheter till anställning och trygga hans eller hennes försörjning
- couchande och rehabiliterande utbildning och handledning
- praktikperiod som ingår i studierna
- obligatoriska studiebesök som ingår i studierna

Som studieresa betraktas inte en resa som hänför sig till studier av hobbynatur.

Resor för studier ordnas inom den kommun där personen bor samt mellan bosättningskommunen och studiekommunen. Vid bedömningen av studieresornas regionala omfattning beaktas en person med funktionsnedsättningen likvärdiga rätt till studier och personens individuella behov av stöd för rörligheten samt resans längd och kostnadernas skälighet.

Som studieresa kan man ersätta resor från klientens stadigvarande bostad till skolan på måndagen och hem från skolan på fredagen, om personen med funktionsnedsättning bor på elevhem under veckan och inte kan bo där under veckoslutet. Klienten har emellertid endast rätt till skäliga resor.

Stöd för rörligheten kan användas för studieresor endast i enlighet med servicebeslutet, till platser som nämns i beslutet.

Skolresor som ordnas enligt lagen om grundläggande utbildning och FPA:s skolrestöd är primära. Den grundläggande utbildningen har också en primär skyldighet att ordna resor från skolan till eftermiddagsverksamhet, om barnet på grund av sin funktionsnedsättning inte kan komma direkt hem från skolan, utan det är nödvändigt att barnet går från skolan till eftermiddagsverksamheten på grund av den övervakning som funktionsnedsättningen förutsätter och av någon annan orsak. Den grundläggande utbildningen kan också vara skyldig att ordna skolskjuts för ett barn i gemensam vårdnad även till den andra föräldern, vilket görs som en rimlig anpassning enligt diskrimineringslagen. Se här HFD 2023:38.

7. Resor till verksamhet i sysselsättningssyfte, arbetsverksamhet samt service enligt funktionshindersservicelagen

Klienten har rätt att få stöd för rörligheten för resor som hänför sig till verksamhet i sysselsättningssyfte och arbetsverksamhet till det belopp som klienten nödvändigtvis behöver.

Vid behov ska det ordnas resor i anslutning till träning, särskilt stöd för delaktigheten, stöd i att fatta beslut, krävande multiprofessionellt stöd och kortvarig omsorg, när klienten behöver resor för att få tillgång till servicen. När resor ordnas har klienten rätt att få det antal resor som han eller hon nödvändigtvis behöver.

När det gäller träning, särskilt stöd för delaktigheten, stöd i att fatta beslut, krävande multiprofessionellt stöd och kortvarig omsorg är det fråga om resor som behövs för att få tillgång till service. Det är fråga om de resor där klienten reser hemifrån till den plats där servicen ges. Dessa ovan nämnda serviceformer kan också ordnas i personens hem, varvid det inte alltid är

nödvändigt att röra sig hemifrån någon annanstans och i så fall behövs inte något separat stöd för rörligheten.

Om träningen eller den övriga servicen som en del av servicens innehåll innefattar förflyttning med offentlig kollektivtrafik eller annan rörlighet, anses sådan rörlighet ingå i servicen, och stöd för rörligheten beviljas inte separat.

I fråga om resor i anslutning till dagverksamhet enligt 25 § i funktionshindersservicelagen och arbetsverksamhet för personer med utvecklingsstörning enligt 27 § i nämnda lag fattas inget beslut om stöd för rörligheten, utan dessa resor ingår i själva servicen.

8. Resor som hänför sig till normal livsföring

För andra resor i anslutning till normal livsföring har klienten rätt att som stöd för rörligheten få minst 18 enkelresor per månad, om inte klienten ansöker om ett mindre antal resor. Klienten överväger och bestämmer själv syftet med de resor som hänför sig till normal livsföring och resmålen inom de gränser som fastställs i beslutet om stöd för rörligheten.

Om klienten ansöker om fler än 18 enkelresor per månad ska han eller hon motivera behovet av ytterligare resor. En förutsättning är dessutom att det är fråga om ett nödvändigt behov att röra sig i anknytning till normal livsföring. Vid prövningen av om tilläggsresor ska beviljas beaktas klientens individuella behov av tilläggsresor orsakat av funktionsnedsättning eller sjukdom, främjandet av likvärdig rörlighet och delaktighet, skäligheten i stödet för rörligheten och ett jämlikt bemötande av klienterna.

Tilläggsresor kan beviljas för ett nödvändigt rörelsebehov som hänför sig till normal livsföring, såsom hobby-, organisations- eller föreningsverksamhet eller förtroendeuppdrag. Vid resor som hänför sig till ett förtroendeuppdrag vid ett välfärdsområde, en kommun eller andra motsvarande förtroendeuppdrag ska resorna ändå i första hand ersättas i enlighet med resereglementena eller ersättningspraxisen för verksamheten i fråga.

Antalet beviljade tilläggsresor jämte motivering antecknas i beslutet om stöd för rörligheten.

9. Reseområde

9.1. Reseområde för arbets- och studieresor

Klienten har rätt till arbetsresor inom den kommun där personen bor eller mellan personens bosättningskommun och den kommun där arbetsplatsen finns, om arbetsplatsen ligger i en annan kommun. Vid bedömningen av arbetsresans regionala omfattning beaktas personen med funktionsnedsättnings likvärdiga rätt att arbeta samt resans längd och kostnadernas skälighet.

Klienten har rätt till resor för studier inom den kommun där personen bor samt mellan bosättningskommunen och studiekommunen. Vid bedömningen av studieresans regionala omfattning beaktas personen med funktionsnedsättnings likvärdiga rätt att studera samt resans längd och kostnadernas skälighet.

Reseområdet jämte motivering antecknas i klientens servicebeslut.

9.2. Reseområde för andra resor än arbets- och studieresor

Andra resor än arbets- och studieresor kan göras

- inom ens egen bosättningskommun
- mellan ens egen bosättningskommun och de funktionella närkommunerna
- mellan ens egen bosättningskommun och kommuner som är viktiga för ens eget liv.

Klienten har rätt till stöd för rörligheten inom sin bosättningskommun och på basis av individuellt behov av rörlighet mellan bosättningskommunen och en funktionell närkommun eller en kommun som är viktig för ens eget liv.

Reseområdet jämte motivering antecknas i klientens servicebeslut.

9.2.1. Funktionell närkommun

Med en funktionell närkommun avses den närmaste möjliga kommun där den service som klienten behöver finns att få. Fastställandet av vad som är en funktionell närkommun påverkas av hur människorna i allmänhet rör sig i området och var de utövar sina ärenden samt av var olika tjänster finns att få.

Vad som är en funktionell närkommunen bedöms individuellt för varje klient. Beroende på var i kommunen klienten bor är det av betydelse vart människorna i allmänhet åker från det området och var tjänster finns att tillgå.

Klienten har rätt att göra resor mellan sin bosättningskommun och de kommuner som utifrån klientens individuella behov är vederbörandes funktionella närkommuner.

9.2.2. En kommun som är viktig med tanke på ens eget liv

En kommun som klienten behöver besöka upprepade gånger kan betraktas som viktig med tanke på klientens liv. Det kan till exempel vara en kommun där nära släktingar eller nära vänner till personen med funktionsnedsättning bor. Det kan också vara en kommun som har en koppling till en hobby som klienten regelbundet utövar.

Klienten ska i sin ansökan motivera resans syfte och ange orsaken till de upprepade besöken i den andra kommunen.

För att en kommun där en anhörig eller vän till klienten bor ska kunna anses vara en viktig kommun med tanke på klientens liv krävs det att klienten regelbundet besöker de anhöriga eller vännerna. Sporadiska besök uppfattas vara enstaka resor av engångskaraktär utanför reseområdet.

Klienten har rätt till skäligt stöd för rörligheten. Vid bedömning av skäligheten beaktas resans längd samt kostnader. Det kan också förutsättas att klienten använder tillgänglig offentlig kollektivtrafik för en del av resan.

Klienten har rätt att göra resor mellan sin bosättningskommun och de kommuner som utifrån klientens individuella behov är viktiga med tanke på hans eller hennes liv.

Reseområdet för resor där det beviljas stöd för rörligheten på basis av lagen om funktionshinderservice antecknas jämte motivering i klientens servicebeslut.

9.3. Ersättning för resor av engångskaraktär utanför reseområdet

Av särskilda skäl kan resor av engångskaraktär som inte är arbets- och studieresor företas också till andra kommuners område. En resa som görs av något särskilt skäl kan vara en sporadisk resa eller en resa av engångskaraktär som sällan företas.

En klient kan på basis av en tjänsteinnehavares individuella prövning av exceptionella och motiverade skäl beviljas nödvändiga resor av engångskaraktär till en plats utanför reseområdet.

Vid prövningen av om resan ska beviljas beaktas dessutom resans längd och kostnaderna för den. En sådan resa av engångskaraktär utanför reseområdet kan till exempel vara en semesterresa inom Finland, inte ett regelbundet och återkommande släktbesök eller en resa till en nära anhörigs begravning.

10. Storleken på stödet för rörligheten

Klienten har rätt att få stöd för rörligheten i den utsträckning han eller hon nödvändigt behöver, för resor till och från arbete och studier samt för resor i anslutning till verksamhet i sysselsättningssyfte, arbetsverksamhet, träning, särskilt stöd för delaktigheten, stöd i att fatta beslut, krävande multiprofessionellt stöd och kortvarig omsorg.

För andra resor i anslutning till normal livsföring har personen rätt att som stöd för rörligheten få minst 18 enkelresor per månad, om inte personen ansöker om ett mindre antal resor.

Om sättet att tillhandahålla stöd för rörligheten är ekonomiskt stöd, har personen dessutom rätt att få minst 24 enkelresor per år i annat stöd för rörligheten, om inte personen ansöker om ett mindre antal resor.

Det är möjligt att ordna stöd för rörligheten endast för en del av resan, om klienten klarar av att självständigt använda den offentliga kollektivtrafiken för den övriga delen av resan. Detta kan vara ändamålsenligt särskilt på långa sträckor. Då ska det emellertid säkerställas att övergången från ett trafikmedel till ett annat kan genomföras utan att klienten orsakas oskälig olägenhet.

10.1. Resebudget

Välfärdsområdet kan tillhandahålla stöd för rörligheten så att dess omfattning bygger på ett eurobelopp eller på antalet kilometer och ett eurobelopp i stället för på antalet resor. Resor som bygger på ett eurobelopp eller på antalet kilometer och ett eurobelopp kan göras i hela landet.

Beviljandet av en resebudget är något som välfärdsområdet kan överväga. Välfärdsområdet beviljar tills vidare inte resor som bygger på antalet kilometer eller på eurobelopp.

10.2. Periodisering

Välfärdsområdet kan på ansökan av klienten besluta om att stödet för rörligheten periodiseras över fyra månader. Resor med stöd för rörligheten behöver alltså inte användas under en månad, utan periodiseringen kan ske under ett längre tidsintervall.

Man ska göra en separat ansökan om periodisering.

Klienten ska instrueras att följa hur resor åtgår, och innan beslut fattas ska man försäkra sig om att klienten har förmåga att följa hur resor åtgår och klarar av att sörja för att resorna räcker till för hela periodiseringsperioden.

Beslut om periodisering kan fattas på försök för en viss tid.

Välfärdsområdet kan av särskilda skäl avslå begäran om periodisering. Särskilda grunder är till exempel:

- att periodiseringen inte ligger i klientens intresse
- att klienten inte kan bedöma om resorna räcker till

Rätten att periodisera resor jämte motivering antecknas i klientens servicebeslut.

11. Stöd för rörligheten med personlig assistans

Stöd för rörligheten kan beviljas så att det tillhandahålls på flera olika sätt eller genom en kombination av olika sätt att genomföra det. I beslutet om stöd för rörligheten ska det antecknas hur stödet för rörligheten tillhandahålls.

Stödet för rörligheten kan tillhandahållas med hjälp av personlig assistans. Det är möjligt när klienten förmår använda den offentliga kollektivtrafiken med hjälp av en personlig assistent eller förmår röra sig på annat sätt med hjälp av en assistent.

Personlig assistans som ett sätt att tillhandahålla stöd för rörligheten kan man komma överens om särskilt i situationer där klienten har en personlig assistent till sitt förfogande till exempel hela dagen eller under arbetsdagen eller dygnet runt. Även då klienten behöver en personlig assistent för sina hobbyer eller fritidsaktiviteter kan resorna genomföras med personlig assistans.

Om stödet för rörligheten ordnas med hjälp av personlig assistans, beaktas den tid som används för att röra sig i den personliga assistansens timantal.

För klienten fattas ett beslut om stöd för rörligheten och ett separat beslut om personlig assistans.

12. Färdtjänst som stöd för rörligheten

Stöd för rörligheten kan beviljas så att det tillhandahålls på flera olika sätt eller genom en kombination av olika sätt att tillhandahålla det. I beslutet om stöd för rörligheten ska det antecknas hur stödet för rörligheten tillhandahålls.

Stöd för rörligheten ordnas som färdtjänst, om stöd för rörligheten som motsvarar klientens individuella behov inte kan genomföras med hjälp av personlig assistans och det inte ligger i klientens intresse att ekonomiskt stöd beviljas för anskaffning av bil eller något annat färdmedel.

Färdtjänst kan vid behov förenas med hjälp eller stöd av en ledsagare.

Beställningspraxisen för färdtjänst enligt denna anvisning och de särskilda rättigheterna i anslutning till färdtjänst gäller klienter som bor i en kommun inom Östra Nylands välfärdsområde. I fråga om klienter som bor i andra delar av Finland och vars service Östra Nylands välfärdsområde har organiseringsansvar för, fattas beslut om färdtjänst utifrån en individuell prövning. Klienterna beställer färdtjänstresor med utnyttjande av lokala

beställningskanaler, om det i regionen inte finns tillgång till färdtjänst som konkurrensutsatts av välfärdsområdet.

12.1. Hjälp och stöd av ledsagare i anslutning till färdtjänst

Välfärdsområdet ska vid behov ordna hjälp och stöd av en ledsagare åt klienten i anslutning till färdtjänsten. En ledsagare kan till exempel behövas för att klienten ska kunna röra sig tryggt eller använda hjälpmedel under resan.

Behovet av en ledsagares hjälp och stöd bedöms individuellt. En ledsagares hjälp och stöd i anslutning till färdtjänsten kan beviljas en klient som vid resans början, under resan och vid resans slut nödvändigtvis behöver hjälp av en annan person. Vid bedömningen av nödvändighet beaktas bland annat möjligheten till sedvanlig hjälp av taxiföraren, vilket ingår i färdtjänst.

Det primära är sedvanlig hjälp som föraren ger när klienten behöver hjälp med att ta sig in i och ut ur fordonet. Sådan sedvanlig hjälp nämns inte särskilt i beslutet.

En ledsagares hjälp och stöd i anslutning till färdtjänsten kan tillhandahållas som ledsagarhjälp som ges av en annan person när en personlig assistent eller någon annan person reser med en person med funktionsnedsättning eller som särskild ledsagarassistans som beviljas som specialrättighet. Dessutom kan klienten beviljas rätt att använda ett tillgängligt fordon (rätt till invatxi) och det assistanstillägg som ingår i den rättigheten.

Hjälpen och stödet genomförs enligt klientens individuella behov. Till exempel en anhörig, en närstående, en handledare för boendeenheten eller en personlig assistent kan fungera som ledsagare. En person som själv behöver taxiförarens hjälp för att förflytta sig kan i regel inte vara ledsagare. I så fall är det fråga om kombinerad samåkning.

Ledsagaren ska komma med på resan på samma adress, om det inte finns någon särskild orsak till att assistenten behövs först vid ankomsten. Till exempel kan klienten ledsagas från boendeenheten till bilen, och ledsagaren hjälper till vid ankomsten. Ledsagaren ska stiga på någonstans längs rutten, och det ska inte finnas något behov att avvika från rutten. Klienten ska vid beställning av transport uppge den exakta adressen där ledsagaren stiger på.

Behovet av ledsagare i färdtjänsten antecknas i klientens beslut. Ledsagaren har rätt att resa med klienten utan kostnad.

Klienten kan beviljas rätt till särskild ledsagarhjälp som ges av taxiföraren, om klienten nödvändigtvis behöver hjälp av föraren för att ta sig från startplatsen till bilen och från bilen till destinationen. Assistansen är avsedd för resenärer vars behov av hjälp i huvudsak avser andra begränsningar i funktionsförmågan än rörelsenedsättning. Klientens behov av hjälp kan till exempel vara förknippat med en synskada eller någon annan sensorisk funktionsnedsättning, svårigheter att uppfatta omgivningen eller en utvecklingsstörning. I taxiförarens särskilda assistans ingår att föraren hjälper klienten inifrån startplatsen till bilen och ledsagar klienten ut från bilen till destinationen.

Den särskilda ledsagarhjälp som föraren ger antecknas i klientens beslut.

Assistans i resekedjan är särskild ledsagarhjälp som ges av taxiföraren om klienten nödvändigtvis behöver hjälp för att förflytta sig från taxi till nästa färdmedel. Assistans i resekedjan är avsedd för klienter vars behov av hjälp är förknippat med rörelsehinder eller annan funktionsnedsättning. Assistans i resekedjan kan beviljas 1-4 gånger i månaden. Föraren ska

ledsaga klienten som har rätt till assistans från fordonet till följande färdmedel i resekedjan till hans egen plats eller till terminalens mötesplats i enlighet med reseinformationen.

Rätten till assistans som taxichauffören ger i resekedjan antecknas i klientens beslut.

12.2. Rätt till tillgängligt fordon

Klienten kan beviljas rätt att använda ett tillgängligt fordon (rätt till invataxi) och det assistanstillägg som ingår i rättigheten, om han eller hon på grund av en funktionsnedsättning eller sjukdom inte kan använda vanlig taxi.

En klient som har beviljats rätt att använda ett tillgängligt fordon beviljas samtidigt rätt till assistanstjänst. Klienten har i allmänhet till sitt förfogande ett rörelsehjälpmedel, till exempel en rullstol, där passageraren sitter under färden. I assistanstjänsten ingår att föraren hjälper klienten inifrån startplatsen till bilen och ledsagar klienten ut från bilen till destinationen.

Klienten beviljas dubbel assistanstjänst, om assistansen innefattar att klienten måste dras eller skjutas upp för trapporna. Förutsättningen är att det är fråga om att klienten ska dras upp för minst fyra (4) trappsteg.

Rätten till tillgängligt fordon och det assistanstillägg som ingår i rättigheten antecknas i klientens beslut.

12.3. Beställning av färdtjänstresa

Inom välfärdsområdet har färdtjänsten en beställningscentral, som ansvarar för beställnings- och rådgivningstjänster, förmedling av resor, fastställande av rutter och genomförande av kombinationer i samband med transporter enligt funktionshindersservicelagen samt rådgivning och handledning av trafikanterna. Beställningscentralens uppgift är att se till att beställda körningarna genomförs, övervaka i realtid att de genomförs på tillbörligt sätt och vid behov omorganisera dem.

Klienten ska själv i alla situationer beställa färdtjänstresorna via beställningscentralen. Man beställer färdtjänstresorna från beställningscentralen genom att ringa, skicka sms eller e-post eller via en applikation. Klienten eller en anhörig/närstående till klienten beställer bekant taxi.

Transportbeställningarna är i regel förhandsbeställningar som ska göras senast 60 minuter före resans början.

Klienten kan ange en start- eller ankomsttid för transportbeställningen, men inte båda. Beställningscentralen följer den angivna tiden med 15 minuters noggrannhet. Bilen kan komma fram till destinationen högst 15 minuter före det angivna klockslaget.

Klienten kan i förväg beställa regelbundet återkommande resor på en och samma gång för innevarande kalendermånad och för månaden därpå.

Klienten har rätt till fyra (4) snabbbeställningar per månad. Beställningscentralen förmedlar snabbbeställningarna genast, och bilen kommer när ett lämpligt fordon har hittats.

Klienten ska avboka en beställd transport senast 60 minuter före den avtalade upphämtningstiden. Avbokning ska göras genom att kontakta beställningscentralen. Om resan avbokas efter denna tidpunkt, dras en (1) resa av från klientens resekvot. Ingen självrisk

debiteras. Om klienten inte avbokar resan alls utan giltig orsak, dras en (1) resa av från klientens resekvot samt självrisk debiteras enligt den planerade rutten. Vid upprepade tillfällen där resan inte avbokas utan giltig orsak, kan kunden debiteras kostnaderna i sin helhet för den planerade rutten.

12.4. Rimligt uppehåll eller avvikelse under resan

Klienten har rätt att under resan göra ett skäligt uppehåll eller en skälig avvikelse för att uträtta ärenden. Ett uppehåll för att uträtta ärenden som tar längre tid, till exempel på ett apotek, i en butik eller på en bank avbryter enkelresan, vilket betyder att returresan är en ny färdtjänstresa.

Ett skäligt uppehåll är ett nödvändigt uppehåll på cirka femton (15) minuter längs rutten. Som en rimlig avvikelse betraktas en avvikelse på högst cirka 2 000 meter från den direkta rutten för att göra ett uppehåll. Av en individuell grundad anledning kan avvikelsen vara längre än så. Upphållet och den ringa avvikelse som uppehållet förutsätter kan till exempel bestå i att gå efter post som sitter i en brevlåda, ärende vid bankautomat eller att föra ett brev till en brevlåda för utgående post.

En vårdnadshavare eller någon annan överenskommen person har rätt att stanna för att lämna ett barn på dagvårdsplatsen eller hämta det därifrån. Upphållet och avvikelsen för att föra barnet till dagvård antecknas i klientens servicebeslut.

Upphållet ska i förväg anges vid beställningen av resan och samtidigt ska klienten meddela uppehållsplatsens adress.

Av exceptionella och motiverade skäl som beror på klientens särskilda behov kan uppehållstiden vara längre än femton (15) minuter. En särskild orsak kan till exempel vara att klienten rör sig eller utför åtgärder i anslutning till uträttandet av ärenden exceptionellt långsamt eller på ett tidskrävande sätt på grund av begränsningar i funktionsförmågan eller av någon därmed jämförbar orsak. Rätten till en längre uppehållstid antecknas jämte motivering i klientens beslut om färdtjänst.

12.5. Kombination av resor

Att kombinera resor är alltid en prioritet. Flera klienters färdtjänstresor kan kombineras så att de genomförs med samma transportmedel. Klienterna kan stiga på och stiga av skjutsen längs rutten.

Klienternas specialbehov beaktas när resor kombineras. Beställningscentralen kombinerar i mån av möjlighet flera passagerare i samma skjuts.

Man kan låta bli att göra en kombination, om en sådan skulle medföra en oskälig förlängning av restiden eller någon annan oskälig olägenhet för klienten.

Vid bedömningen av oskälig olägenhet ska hänsyn tas till faktorer som inverkar på klientens funktionsförmåga eller hälsa samt resans syfte. Behovet av hjälp på grund av personens begränsning i funktionsförmågan samt till exempel behovet av hjälp från en annan persons sida under resan kan också utgöra ett hinder för kombination av resor.

Dessutom kan resans långa längd i vissa situationer medföra en oskälig belastning för personen. Arbete och studier förutsätter punktlighet och ofta att man rör sig under rusningstid, så i

synnerhet under dessa resor får restiden inte förlängas oskäligt, och samåkning får inte medföra en på annat sätt oskälig olägenhet.

Vid individuella resor får restiden på grund av samåkning öka med högst 30 minuter på en enkelresa.

Rätt att resa ensam

Klienten kan av särskilda motiverade skäl beviljas rätt att resa ensam. En särskild orsak kan vara till exempel ett utmanande beteende, allvarlig social fobi, assistent- eller ledarhund eller mycket allvarlig allergi.

Rätten att resa ensam utan kombination av resor antecknas i klientens beslut.

Rätt till bekant taxi

Klienten kan av särskilda motiverade skäl beviljas rätt att anlita bekant taxi. Ett särskilt skäl kan vara till exempel särskilda kommunikationssvårigheter och ett utmanande beteende, assistent- eller ledarhund eller mycket allvarlig allergi. En klient som har rätt till bekant taxi väljer själv serviceproducenten för bekant taxi. En serviceproducent väljs bland de serviceproducenter som konkurrensutsätter en persontransporttjänst inom välfärdsområde, om det inte av en annan särskild orsak är motiverat att anlita en annan serviceproducent. Om man väljer en tjänsteproducent som inte hör till de tjänsteleverantörer som konkurrensutsätts, ska man fatta ett separat upphandlingsbeslut och avtala om detta.

I fråga om barn som reser ensamma är utgångspunkten den att bekant taxi beviljas.

En anhörig eller en närstående person till klienten kan inte fungera som bekant taxi.

Rätten till bekant taxi antecknas i klientens beslut. Den bekanta taxin som klienten huvudsakligen använder antecknas i klientuppgifterna.

12.6. Klientavgifter

När stödet för rörligheten tillhandahålls som färdtjänst, kan en avgift tas ut för färdtjänsten med stöd av 7 f § i klientavgiftslagen.

Välfärdsområdet får av klienten ta ut högst en avgift som motsvarar avgiften för kollektivtrafik eller någon annan därmed jämförbar skälig avgift. Avgiften ska i första hand överensstämma med taxan inom busstrafiken.

En person som deltar i resan som klientens ledsagare, en tolk och någon annan extra resenär, såsom en familjemedlem, som ledsagar klienten, har rätt att utan kostnad delta i resan med klienten. Klientens minderåriga barn får resa avgiftsfritt.

Klientavgifterna för arbetsresor och studieresor fastställs i enlighet med gällande anvisning om klientavgifter.

Klientavgiften för stöd för rörligheten tas ut i enlighet med 2 a § i klientavgiftslagen genom att ge klienten en faktura som motsvarar avgiftsbeslutet. Till fakturan ska fogas en anvisning om omprövningsbegäran.

Avgift kan inte tas ut om den beställda skjutsen inte anländer eller om resan har ställts in på grund av en sjukdomsattack som klienten fått eller av någon annan oförutsedd orsak.

13. Stöd för rörligheten genom att bevilja stöd för anskaffning av bil eller något annat färdmedel

Stöd för rörligheten kan tillhandahållas genom att klienten beviljas stöd för anskaffning av bil eller något annat färdmedel. Stödet är anslagsbundet och välfärdsområdet kan bevilja stöd för anskaffning av bil eller något annat färdmedel, om klientens behov av stöd för rörligheten är stort.

Bestämmelser om storleken på det stöd som beviljas för anskaffning av bil eller något annat färdmedel samt om ersättning för nödvändiga ändringsarbeten på bilar eller andra färdmedel av standardmodell ingår i 32 § i funktionshindersservicelagen, en paragraf som gäller ekonomiskt stöd.

Om sättet att tillhandahålla stöd för rörligheten är ekonomiskt stöd, har klienten dessutom rätt att få minst 24 enkelresor per år i annat stöd för rörligheten, om inte personen ansöker om ett mindre antal resor. I fråga om dessa resor ska reseområdet och sättet att ordna resan anges i klientens beslut.

För klienten fattas ett beslut om stöd för rörligheten och separata beslut om beviljande av ekonomiskt stöd för anskaffning av bil och eventuella ändringsarbeten som behövs.

13.1. Ekonomiskt stöd för anskaffning av bil

I 32 § i funktionshindersservicelagen föreskrivs om ekonomiskt stöd. Ekonomiskt stöd kan beviljas för anskaffning av bil eller något annat färdmedel.

Det är fråga om ett anslagsbundet stöd som beviljas av välfärdsområdet. Välfärdsområdet kan bevilja ekonomiskt stöd inom ramen för de anslag som reserverats för ändamålet på basis av dess allmänna skyldighet att ordna stöd. I fråga om anslagsbundna stödåtgärder kan välfärdsområdet besluta att inrikta anslaget på personer med funktionsnedsättning som uppfyller vissa kriterier, om anslaget inte räcker till för att alla sökande ska kunna beviljas ersättning. Anslaget ska likväl allokeras och inriktas på lika grunder och jämlikt.

Ekonomiskt stöd för anskaffning av bil eller något annat färdmedel kan beviljas när en person med funktionsnedsättning har ett stort och regelbundet behov att röra sig. Ekonomiskt stöd för anskaffning av bil kan komma i fråga till exempel när en person med funktionsnedsättning regelbundet behöver bil för arbetsresor.

En förutsättning för beviljande av ekonomiskt stöd för bil är att personen med funktionsnedsättning har körkort och själv kör bil och att bilen används för hans eller hennes rörelsebehov.

Barnfamiljer kan beviljas ekonomiskt stöd för anskaffning av bil då ett barn med funktionsnedsättning har många hjälpmedel.

Stöd för anskaffning av bil beviljas i princip inte när en person med funktionsnedsättning har en progredierande sjukdom och det finns vetskap om att personens förmåga att köra bil är tillfällig.

Välfärdsområdet kan ersätta hälften av kostnaderna för anskaffning av bil eller något annat färdmedel. Kostnader som beaktas är personen med funktionsnedsättnings faktiska, nödvändiga och skäligena kostnader för anskaffning av bil.

Vid bedömningen av storleken på det ekonomiska stöd som beviljas för anskaffning av bil eller något annat färdmedel utgår man från en bilmodell och utrustningsnivå som en person med funktionsnedsättning nödvändigtvis behöver på grund av sin begränsning i funktionsförmågan. Personen kan om han eller hon så önskar skaffa en bättre utrustad bil, men i storleken på stödet för anskaffning av en bil beaktas endast de nödvändiga och skäliga kostnader som beror på begränsningen i funktionsförmågan.

Det är möjligt att få stöd för anskaffning av bil på nytt när en bil som skaffats med hjälp av tidigare stöd inte längre motsvarar sitt syfte på grund av bilens livslängd eller personens förändrade behov.

Med stöd av funktionshindersservicelagen kan stöd beviljas för anskaffning av en begagnad eller en ny bil. Ersättning kan fås för hälften av de skäliga kostnaderna för bilen. Vid bedömningen av ersättningsbeloppet beaktas bilskatteåterbäringen samt den gottgörelse som fås för den gamla bilen samt annat eventuellt stöd för bilen. Stöd för anskaffning av bil kan sökas även om personen inte får bilskatteåterbäring.

13.2. Ändringsarbeten på bil eller redskap av standardmodell eller på andra tekniska lösningar

Välfärdsområdet ersätter i sin helhet sådana nödvändiga och skäliga ändringsarbeten som en begränsning i funktionsförmågan förutsätter och som utförs på bilar eller andra färdmedel.

Välfärdsområdet ersätter i sin helhet de nödvändiga och skäliga ändringsarbeten som begränsningen i funktionsförmågan förutsätter. Ersättningsgilla är nödvändiga och skäliga ändringsarbeten som utförs på en bil eller något annat färdmedel och som gör det möjligt att använda bilen eller färdmedlet.

13.3. Beslut om ekonomiskt stöd

När ekonomiskt stöd är det sätt på vilket stödet för rörligheten tillhandahålls, fattas samtidigt ett beslut om stöd för rörligheten och om stöd för anskaffning av bil eller något annat färdmedel och om eventuella ändringsarbeten.

Vid tillhandahållandet ska man emellertid beakta det som anges i 32 § i funktionshindersservicelagen angående ekonomiskt stöd, enligt vilken ekonomiskt stöd ska sökas inom sex månader från det att personen med funktionsnedsättning har fått bilen eller någon annan anordning eller teknisk lösning i sin besittning.

Om ändringsarbeten måste utföras på en bil av standardmodell, på någon annan anordning eller på en teknisk lösning, börjar ansökningstiden när personen med funktionsnedsättning har fått föremålet för ändringsarbetet färdigt i sin besittning.

Avvikelse från tidsfristen ska dock göras om det finns en godtagbar orsak till att ansökan försenats. En godtagbar orsak till förseningen kan till exempel vara en långvarig sjukdom.

Om ansökan lämnas in för sent, ska klienten ges ett negativt och överklagbart beslut.